

تجربه‌ای در آموزش «می» فعلی «می کاری»

■ زینب مطلبی خواه
معلم پایه اول، دبستان پسرانه ناحیه یک

زینب مطلبی خواه با مدرک کارشناسی حسابداری از دانشگاه پیام نور و کارشناسی ارشد آموزش ابتدایی از دانشگاه آزاد فارغ التحصیل شد و همکاری خود را از سال ۱۴۰۲ با مجتمع آموزشی باعنوان معلم پایه اول دبستان آغاز کرده و تاکنون مشغول به فعالیت است.

یکی از چالش‌های آموزشی مهم، در پایه اول ابتدایی، تشخیص درست «می» فعلی (می کاری) از «می» اسمی در کلمات

این فعل نشستن روی صندلی در ایستگاه مشخص شده بود.

فعل «می راند»: فعالیت طراحی شده برای این فعل چرخاندن فرمان اسباب بازی ماشین روی میز بود.

فعل «می تابد»: فعالیت طراحی شده برای این فعل روشن کردن چراغ قوه به عنوان نماد تابش نور بود.

فعل «می آمد»: فعالیت طراحی شده برای این فعل حرکت کردن به سمت ایستگاه مشخص با پای خود بود.

فعل «می ایستد»: فعالیت طراحی شده برای این فعل توقف در محل مشخص و ایستادن بدون حرکت بود.

هر فعل روی برگه‌ای A۴ حروف‌نگاری (تایپ) و تصویر متناسب با آن زیر کلمه درج شد. این برگه‌ها بالای هر ایستگاه نصب شدند و وسایل مورد نیاز روی میز قرار گرفت. دانش‌آموزان در گروه‌های کوچک به ایستگاه‌ها مراجعه کردند. آن‌ها ابتدا «می» موجود در کلمه را با ماژیک قرمز مشخص می‌کردند. سپس فعالیت مرتبط را انجام می‌دادند.

در پایان، معلم با گفت‌وگو و مرور گروهی، تفاوت بین «می» کاری (نشانه انجام کار) و «می» اسمی را که در کلماتی مثل مینا، میز و مینو دیده می‌شود، برای دانش‌آموزان مرور کرد. دانش‌آموزان با این فعالیت به صورت ملموس و واقعی مفهوم «می» کاری را درک کردند.

نتیجه‌گیری

اجرای این طرح نشان داد که یادگیری از طریق تجربه عملی و فعالیت‌های گروهی تأثیر چشم‌گیری بر درک مفاهیم زبانی دارد. دانش‌آموزان نه تنها توانستند تفاوت میان «می» کاری و اسمی را به درستی تشخیص دهند، بلکه در نوشتارهای بعدی خود نیز دقت بیشتری نشان دادند و اشتباهاتشان به میزان چشمگیری کاهش یافت.

علاوه بر آن، فضای شاد و مشارکتی و تعاملی، در فعالیت‌های ایستگاهی، علاقه مندی دانش‌آموزان را به یادگیری افزایش داد. الان آن‌ها با انگیزه بیشتری در کلاس شرکت می‌کنند. این تجربه نشان می‌دهد که با خلاقیت در طراحی روش تدریس، حتی مفاهیم پیچیده برای کودکان می‌تواند ساده و جذاب و ماندگار شود. ■

گونگون است. بسیاری از دانش‌آموزان هنگام خواندن و نوشتن تفاوت این دو را درک نمی‌کنند؛ مثلاً «می نشیند» را با «مینا» یا «میز» اشتباه می‌گیرند. همین موضوع خطاهای نوشتاری و گفندی در درک یا اشتباه در درک مفاهیم جمله را در پی دارد. آموزش این تمایز ظریف برای معلمان نیز کار آسانی نیست؛ چراکه توضیح مفهومی چنین موضوعی به کودکانی که تازه با زبان نوشتاری آشنا شده‌اند، نیازمند روش‌های خلاقانه و تجربه‌محور است. از همین رو، تجربه حاضر با هدف ایجاد درک عمیق‌تر از «می کاری» و با استفاده از فعالیت‌های گروهی و ایستگاهی طراحی و اجرا شده است تا با به‌کارگیری حواس متعدد و ضمن یادگیری عملی، این مفهوم به صورت ماندگار در ذهن دانش‌آموزان نقش ببندد.

توضیح کار

این طرح برای دانش‌آموزان پایه اول پسرانه و در قالب فعالیت‌هایی ایستگاهی طراحی شد. ابتدا معلم مفاهیم ابتدایی «می» کاری را آموزش داد. سپس دانش‌آموزان وارد فضای بازی و تجربه‌های عملی شدند تا درک عمیق‌تری از این مفهوم پیدا کنند. در گام نخست، مجموعه‌ای از افعالی که «می» کاری داشتند، انتخاب شدند؛ افعالی مانند می‌سازد، می‌دوزد، می‌ریزد، می‌بارد، می‌بیند، می‌نشیند، می‌راند، می‌تابد، می‌آمد و می‌ایستد. سپس برای هر فعل، ایستگاهی با فعالیت متناسب طراحی شد. جزئیات فعالیت‌ها به این شرح‌اند:

فعل «می‌سازد»: فعالیت طراحی شده برای این فعل ساختن خانه با مکعب‌های رنگی بود.

فعل «می‌دوزد»: فعالیت طراحی شده برای این فعل دوخت کارت مقوایی با نخ و سوزن پلاستیکی بود.

فعل «می‌ریزد»: فعالیت طراحی شده برای این فعل ریختن آب در گلدان بالیوان بود. فعل «می‌بارد»: فعالیت طراحی شده برای این فعل پاشیدن آب روی طرح ابر با آب پاش بود.

فعل «می‌بیند»: فعالیت طراحی شده برای این فعل نگاه کردن به اشیاء از درون دوربین کودکان بود.

فعل «می‌نشیند»: فعالیت طراحی شده برای

